

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene insetom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEVEC

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. - Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Prosvetni prapori znova vihrajo po Sloveniji

Sadovi Krekove setve

Krščanski delavci na Sv. Joštu

4000 krščanskih delovnih ljudi postavlja svoj socialni program

Sv. Jošt, 25. avgusta.

Sv. Jošt je danes zopet ves zaživel v vsej svoji najlepši slavi Krekove tradicije. Krščansko socialno delavstvo je od vseh strani priromalo na to staro slovensko socialno romarsko pol, da se znova in to bolje kot kdaj poprej izpriča, da je zvesto idealom, ki ga je slovenskemu delavstvu zapustil njegov veliki vodnik Janez Evangelist. Naša današnja doba je v marsičem podobna oni, ko je pokojni Krek začel svoje prebujevalno delo med slovenskim narodom. Slovensko delavstvo hoče ostati v tej borbi zvesto idealom, ki so danes že zmeraj prav tako novi, kakor so bili tedaj.

Ze v soboto zvečer je na Sv. Joštu zagorel velik kres, ki je vsemu gorenjskemu svetu naznanjal, da je v nedeljo velik praznik gorenjskega krščanskega delavstva. Velik kres je bil viden po vsej Gorenjski in vabil tako, da njegov klic po Gorenjski danes ni ostal brez odmeva. Danes dopoldne se je na Sv. Joštu zbralo nad 4000 zavednega slovenskega krščanskega delavstva. Bil je krasen dan in vsa gorenjska stran se je kopal v krasnem soncu, ko se je kranjska skupina strokovne zveze podala z obema godbama na čelu, z ono iz Jesenic in Cerklj na pot proti Sv. Joštu. Iz Škofje Loke je prišel kaplan g. Demšar, ki je opravil cerkveno opravilo na prostem ob cerkvi. Med sveto mašo so ljudje krasno skupaj prepevali že tako zelo priljubljene stadijske cerkvene pesmi, vmes pa je godba izmenoma igrala najlepše slovenske cerkvene pesmi. Med sv. mašo je imel kaplan g. Demšar zelo pomemben verski nagovor, kjer je delavstvu približal nazore Cerkev v vseh najtežjih in najkolegljivih vprašanih sedanje preureditve družabnega reda. Bila je beseda, ki je šla iz srca v srce, saj je delavstvo danes po vsem svojem delu, življenju in borbi najbližje osnovnim načelom krščanskega nauka, ki terja, da ljubi svojega Boga nad vse, svojega bližnjega pa tako kakor samega sebe. Bilo je lepo opazovati izmučene obraze delavstva, ki vključ težavam življenja in vključ vsem nasprotovanjem prav dobro vedo, da jim je edina opora v sebi, v edini globoko doživeti etična in moralna vsebina katoliških resnic. V vsej tej pripravi vernosti je bilo toliko iskrenosti, da je zastoj vse upanje tistih, ki mislijo, da resen in priden borec za delavske pravice ne more biti odločen vernik in prepričan katoličan.

Po cerkvenem opravilu se je ob znanem križevem znamenju vršilo javno zborovanje krščanskega delavstva vse Gorenjske. Kot lepo obroden grozd, tako se je tisoč glava množica zbrala okoli majhne govorniške tribune pod znamenjem Križanega. Vključ pripekajočemu soncu so vsi strnjeno vzdržali okoli svojih borec za boljše bodočnost in pravičnejši položaj našega delavstva. Zborovanje je otvoril strokovni tajnik iz Ljubljane Jožko Rozman, ki je podal besedo takoj glavnemu govorniku Petru Lombardu. V svojem govoru je obravnaval predvsem položaj delavstva v boju za njegove pravice. Govoril je kot delavec iz svojih velikih in pristno doživljenjskih spoznanj sedanjega socialnega boja slovenskega delavstva. Borba slovenskega krščanskega delavstva mora biti predvsem poštena in v vseh ozirih splošno delavska. V borbi za delavske pravice med delavci ne sme biti razlike. Prevladovati mora globoka zavest delavske enotnosti in v tem mora krščansko delavstvo prednjačiti s svojim vzgledom. Slovensko krščansko delavstvo mora ves slovenski gospodarski in socialni problem zajeti v

celoti, osvoboditi slovensko gospodarstvo sužnosti napram tujemu kapitalu in tako uvesti zopet harmonijo v vse socialno in gospodarsko življenje slovenskega ljudstva. To pa bo moglo delavstvo doseči samo tedaj, če se bo enotno oprijelo svoje krščanske strokovne organizacije.

Za njim je govoril zastopnik kranjske skupine strokovne zveze tov. Pestotnik. Tudi ta govor zavestnega delavskega borca je silno vžgal in dostojno pokazal, na kako lepi višini socialne in stanovske izobrazbe je danes že naše slovensko delavstvo. Letošnje delavske tabore je primerjal našim prvim ljudskim taborom, ko se je tudi ves narod zbiral, da se zavaruje pred sovražnikom od zunaj pa tudi od znotraj. Današnji delavski tabor na Sv. Joštu je pač višek v vrsti vseh delavskih taborov, kar se jih je dozdej vršilo na tem svetem prostoru, kjer je Krek začel svoje veliko delo.

Med tem je zvon našega delavskega svetišča zazvonil poldan in na tribuno je stopil preprost delavec in zmolil Bogu preprosto delavsko molitev. Takoj nato pa so se kot rožni venec odvili pozdravi vseh številnih delavskih zastopnikov iz vse Gorenjske. Bila je to v nekem oziru prava revija stanja delavske zavesti in izobrazbe, ki je po Kreku sedaj dosegla že tako lep višek. Prvi je pozdravil znani organizator našega delavstva na Jesenicah tov. Pukšič, ki je v lepem govoru poslal s Sv. Jošta pozdrave vsem delavskim trpinom po vsej Sloveniji. Spomnil se je naših vini-

čarjev, naših rudarjev, naših lesnih delavcev in našega kmečkega delavstva, ki mora vse danes stati enotno v borbi za krščansko preureditev družbe. Starega in odločnega borca za delavske pravice je pokazal govor tov. Smoleja iz Javornika in njegovega soimenjaka iz Domžal. Tov. Sever je prinesel pozdrave iz Škofje Loke, tov. Pfeifer pa je pozdravil v imenu delavske mladinske zveze. Vmes med te pozdrave pa se je vpletel še pozdrav Rude Jurčeca, ki je pozdravil delavski tabor v imenu kluba »Besede« in pa za mlado slovensko kršč. soc. inteligenco. Zaključil pa je vrsto pozdravov govor kaplana g. Demšarja, ki je poudaril, da je danes slovenski kršč. socializem že tako močan, da bo zmogel svoje težavno, a lepo delo na poti slovenske socialne in gospodarske preobrazbe.

Sonce se je nagnilo že daleč čez poldne, ko je delo in razmah našega slovenskega delavstva plalo še v vsem zagonu svojega idealizma in delovnega veselja. Komaj se je po zaključku izpela slovenska pesem nad hribom, ki v naši socialni zgodovini toliko pomeni, že je bilo treba misliti na odhod. Delavska zvestoba delu je bolj klena nego tovariška ljubezen skupnosti in zvestobi, žulji so klicali zopet vsakogar v svoj kot trpljenja. Preden pa so se razšli, je še enkrat zvon sklical vse skupaj v cerkev, kjer so bile kratke, a tem iskreno doživete skupne lavretanske litanije, med katerimi je prepevala vsa cerkev. Ko so se spuščali v dolino, je le še kak klic od vseh strani hriba opozarjal delavstvo, da gre vsak na svoje delo z novo silo zavesti skupnosti in zvestobe idealom, ki niso od danes in ne od večraj. Slovensko delavstvo je danes že močan činitelj v vsem našem javnem in kulturnem razvoju.

Pogled na Cerkljico

zasnovan ampak tudi govorniško nad vse vžitno iznešen. »Kdor je sam, lahko ga vsak premaga — če sam je, pasti mora še junak — a kogar broj tovarišev podpira — pogum mu rase, dasi je šibek.« To je bilo gesto njegovega govora, v katerem je jasno polagal pred poslušavce našo katoliško kulturno zgodovino in odkrival vse tiste sile, ki so v preteklosti naš narod obranile katoliškega in narodno zavednega. V tej skupni sliki naše kulturne zgodovine je odmeril delovanju prosvetnih društev njihovo prvenstveno nalogo. Prav posebno so ljudje vživali, ko jim je razlagal pojem državotvornosti in pri tem dejal »da je katoličan po osnovah svoje vere državotvoren, ker dela za državno skupnost na podlagi resnice, pravice in poštenja, med tem ko niso državotvorni skupni, leni, korupcionisti in denuncijanti, naj jih zamislimo na idejnim ali samo na javnem polju. Govornik je orisal tudi naloge za bodočnost in žel odobravanje, ko je povedal »da jok in stokanje ne pomagata nič, marveč, da je treba prijeti za delo, ker delo povezano z žrtvami je tisto, ki svet pretvarja. Nakazal je tudi nekaj smeraj za idejno borbo proti marksizmu, komunizmu in modernemu fašističnemu poganstvu in naročil prosvetnemu društvu dolžnost, da našemu ljudstvu ob strani cerkve daje pravo smer skozi gnečo sodobnih idejnih pokretov. Govornik je na koncu žel od srca prihajajoče priznanje.

Kot drugi in zadnji slavnostni govornik je nastopil odvetnik dr. Marko Natlačen, ki so mu navzoči na primeren način izkazali svoje spoštovanje. Govornik je v počasnih, preudarnih besedah razlagal zborovalcem, zakaj hočemo, da tudi prosvetna društva vzgajajo predvsem verne ljudi in da je to sploh njihova prva in poglavitna naloga. Kdo je veren človek, je vprašal in takoj odgovoril z definicijo, da je veren človek »tisti, ki je v svojem življenju tudi praktičen kristjan, ki svoje misli, svoje besede in svoja dejanja uravnava po naukih svoje vere. In teh ljudi potrebujemo, teh ljudi hočemo od prosvetnih društev. Dr. Marko Natlačen je na to na zelo posrečen način prešel na razlago božjih zapovedi, začenši pri četrty gor do osime in je na njih pokazal, kaj bi bilo naše javno življenje, če bi vsi ljudje kot prvi verniki zapovedi dosledno izpolnjevali, in kaj vse bi nam v javnem in zasebnem življenju bilo prihranjeno, če bi ljudstvo božje zapovedi zares v svojem življenju oživotalo. Govornik je s tem v zvezi obravnaval problem staršev in otrok, nadalje problem človeka v svojih odnošajih do države, problem resničnosti in socialne ljubezni med posamezniki državnega občestva. Država bi imela zelo lahek posel, če bi imela samo verne državljane in bi v vselem poletu napredovala, če bi jo nosili pravi praktični kristjani. Govornik je razložil zbranim, da je naloga prosvetnih društev, da se na tem polju udeležujejo, da iz članov in nečlanov fare pomagajo vzgojiti v luči dekaloge verne državljane. Dr. Marko Natlačen se je zbor za njegova tehtna izvajanja lepo zahvalil.

Poslavnostni govornik je g. književnik Javornik zopet zaključil ta toliko posrečeni tabor, se zahvalil vsem, ki so slavnost pomagali dvigniti na tako visok nivo kulturne manifestacije ter jih povabil naj po dopoldanskem resnem redu pridejo tudi še na popoldansko prireditve, ki bo posvečena nevezani domači zabavi v vrtovih g. Martičiča.

Popoldne so imeli prosvetniki zopet božjo službo s petimi litanijami, ki so se jih zopet vsi polnoštevilno udeležili. Sledila je prosta zabava, ki je pokazala, kako sijajno se človek lahko razveseljuje brez pijančevanja in tuljenja, kot smo ga zadnja leta marsikje ahko poslušali, brez kvantanja in brez plesa. Kajti ljudstvo, ki je v stadi dobro, nosi pravo veselje vedno seboj. In tudi semkaj ga je prineslo, da je kar žuborelo na ta jubilejni dan društva, ki gre z velikim pogumom na delo, da bo druga 40 letnica tej podobna na delu, na žrtvah in na uspehih.

Prosvetni jubilej v Cerknici

K proslavi 40 letnice Prosv. društva se je zbralo nad 2000 ljudi

Cerkljica, 25. avgusta 1935.

Cerkljiška fara je sijajno odgovorila na poziv svojega prosvetnega društva, da obhaja svojo 40 letnico na slovesen način s prosvetnim taborom, na katerem naj se zberejo domače in sosedne, v bojih preizkušene zastave okrog lepe cerkljiške cerkve. Sonce je z jutranjimi žarki obevalo ta lep del naše domovine, ko so prihajali okrašeni vozovi iz sosednih far in vsipali na trgu pred cerkljiško cerkvijo, svoj lep tavor fantov in deklet v narodnih nošah. Na trgu je bil postavljen govorniški oder, nad njim pa v zelenju slika dr. Kreka, velikega prosvetitelja Slovencev, -ki je danes obhajal tudi 40 letnico zmagoslavja v cerkljiški fari in okolici. V gostih gručah so prihajali možje s tistim počasnim a trdim korakom, ki mu nikoli v življenju ne spodrsne, ter se postavljali ob cerkvi, živ obrambni zid sv. vere, kar so zares tudi bili vse svoje življenje in, kar je po njihovi zaslugi tudi 40 let lepo prosvetno društvo, ki so ga ustanovili, mu dali razmah in polnega življenja in ga sedaj v varstvo izročajo mlademu rodu.

Navdušenje je nastalo, ko so pristirkale skupine fantov na krasnih, kratkih a bistrh konjih, se ustavile pred cerkvijo, obkrožile šopke deklet v narodnih nošah, na to pa zopet oddirali dol po vasi. To je bil signal, da se proslava kmalu začne. In sicer z obhodom po Cerknici, kakor da se hoče prosvetno društvo predstaviti svoji fari, sedaj, ko je začelo z novim delovanjem. Pri nas na deželi smo navajeni le na sprevede z Najsvetejšim, toda cerkljiški poskus je pokazal, da je javen obhod, ki smo se ga od drugih naučili, morda vendar le ni tako slaba točka na programu, ako

je sveda združen, kot je bilo tukaj, s skupno službo božjo.

Spreved, ki ga je obznanil veliki cerkljiški zvon, je začel na trgu pred cerkvijo s skupino 25 fantov na konjih. Fantje so se postavljali in ljudstvo jih je rado gledalo. Kaj jih ne bi, te žive podobe zdravja in železne dobre volje, ki so poleg tega še tako brhki. Za njimi so prišle nekoliko sramežljivo pod težo v solnce se bleščeeh zlatih avb dekleta v narodnih nošah. 50 jih je bilo, ena lepša kot druga. Kot straža so za njimi korakali zopet fantje in sicer 14 četveroredov v strumni disciplini, brez dvoma oni, ki bodo odsele nosili breme prosvetnega dela. Za njimi v izmenajočih se presledkih možje, male deklice, žene, zopet dekleta, zopet možje, dekleta in žene in na koncu kot zadnja straža 8 četveroredov fantov, ki jim je sledila lepša vrsta kolesarjev na kolesih posutih s samimi nageljni.

Pol ure je korakal spreved po naselbini in se med živio klici vrnil nazaj na trg, od koder so ljudje odkorakali skupno v cerkev, kjer je bila ob 10 darovana sv. maša za vse irtve in žive člane prosvetnega društva po krajši priložnostni pridigi.

Po cerkvenem opravilu, ki mu vseh 2000 niti prisostvovati ni moglo v cerkvi, se je narod preselil na trg okrog govorniškega odra. Shod se je takoj pričel in ga je otvoril s prav lepim pesniškim uvodom znani naš pisatelj in kulturni delavec g. Javornik.

Za njim je dobil besedo v prosvetnih bojih utrjeni neumorni glasnik krščanske prosvete in organizator prosvetnega dela na Notranjskem g. Sušteršič iz Rakeka, ki je pripeljal seboj mnogo ljudi in veliko število krasnih narodnih noš, »da kot sosed, ne kot član velike krščanske prosvetne družine prinese čistitke najbolj zasluženemu društvu in da zopet po dolgem času javno manifestiramo za svoje ideje«. Govornik je na to zelo lepo opisal pomen svojevrstnega spomenika, ki si ga je društvo postavilo, namreč piramido postavljenjo iz 40 kamnov, na katerih so vklesana imena naših fantov in mož, žena in deklet, ki so neustraženo stali ob prosvetnem društvu, torej ob katoliški cerkvi v minulih dobi 40 let. Na teh kamnih se bleste imena, a na njih se še bolj blestijo žrtve, ki so jih ti doprinašali takrat, ko so drugi ob večernih urah kozarce dvigali in zdravice popivali. Govor g. Sušteršiča, povedan s tako toplim notranjim občutkom, je napravil res globok vtis na prisotne — okrog 2000 jih je bilo, smo zgoraj dejali — ki so bili kar srečni, da se njihovo delo, o katerem sami nikoli ne govore, tako visoko ceni.

Po g. Sušteršiču je nastopil prvi slavnostni govornik dr. Ivo Česnik iz Ljubljane, ki je nastopil z govorom, ki ni bil samo idejno globoko

Bled angleškim kralj. gostom

Bled, 25. avgusta.

Danes se je odigral na Bledu, odnosno v Bohinju sila pomemben dogodek. Blejska občina je že dalje časa pripravljala, kako bi mogla kar najzastnejše razveseliti odlični angleški par kentskega vojvode Jurija in princeze Marino, ki se letos že drugič nahajata v Bohinju. Zato je občina Bled poslala svojo deputacijo pod vodstvom tukajšnjega župana Toneta Vovka s soprogo, podžupana g. Franca Zupana s soprogo, gospo Julko Molnar s hčerko Katko ter Pavla Olipa, ki so bili obločeni v prekrasnih gorenjskih nošah. Danes se je deputacija odpeljala, da izroči krasne darove občine Bled visokemu angleškemu paru v Bohinju. Ti prelepi darovi sestojijo iz prekrasnih gorenjskih narodnih noš in stare gorenjske skrinje, ki so v njej noše shranjene.

Ob 11 je bila deputacija napovedana in sprejeta. Dvorni maršal in naš novoimenovani poslanik na angleškem dvoru g. Slavko Gjurič in ministar dvora Antič so predstavili visokim angleškim gostom princu Juriju in princezi Marini delegacijo. Dalje so jo predstavili kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, kneginji Olgi, kneginji Jeleni in knezu Nikoli. Bili so radostno vzhičeni nad tako lepimi darili. Angleški princovski par se je že zdavnaj veselil na darove, ki predstavljajo najlepšo gorenjsko narodno nošo. Sprejem deputacije je bil nad vse priščten. Visoki bohinjeki gostje so se ljubeznivo razgovarjali z deputacijo in se živo zanimali za domače običaje in sege z ozirom na narodne noše. Deputacija je na vprašanja uslužno odgovarjala ter tolmačila visokemu paru pomen gorenjske narodne noše. Zatem se je razvil živahen razgovor.

Pri izročitvi so naši kakor tudi mnogi tuji fotoreporterji napravili lepe posnetke. V ta namen se je tudi pripeljal iz Zagreba ravnatelj zvočnega filma g. Koch, ki je ves prizor posnel za zvočni film, da ga bo odposlal na vse strani sveta. Izjavil je, da bo že v sredo ta film predvajan v Angliji.

Vojvoda Kentski s soprogo

Vsakdo je prepričan, da bo ta dogodek za razvoj tujskega prometa na Gorenjskem velikega pomena in da bo pripomogel k velikemu uspehu.

Visoki angleški par je deputaciji poredil še malo zakusko, nakar se je deputacija po več kot enournem razgovoru odpeljala nazaj na Bled.

Roosevelt mladini

Washington, 25. avgusta. AA. V snočnem govoru ameriški mladini po radiu je predsednik USA Roosevelt dejal med drugim:

Priznati moramo, da mnogo tradicionalnih načel, na katerih je temeljilo ameriško javno življenje, ne ustrezajo več dejanskemu položaju. Med drugim velja to zlasti za načelo popolne svobode gospodarskega udejstvovanja in popolnega nevmešanja državne skupnosti v gospodarsko življenje, načelo, ki smo ga izražali z besedami: Enake možnosti za delo in uspeh vsakega državljanca. Pod pritiskom hude stiske smo morali priznati, da sistem izključnega gospodarskega individualizma ne more biti na vsej fronti kos viharju gospodarske krize, vsaj ne brez podpore in sodelovanja zakonitih zastopnikov državne skupnosti.

V nadaljnjem poteku svojega govora je predsednik dejal, da prejšnji rod ni znal o pravem času računati z nekaterimi razmerami in okolišči-

nami, ki jih je nujnost prirodnih zakonov morala roditi v gospodarskem razvoju v Ameriki in na vsem svetu. Morali smo odločno pristopiti k izmenjavi starega in prezelega pojmovanja, je nadaljeval predsednik, če smo hoteli rešiti ameriško gospodarsko življenje kaosa, paralize in poloma. Svoje delo moramo prilagoditi ne preživim doktrinom temveč pravemu dejanskemu stanju neizprosne sedanosti.

Odgovarjajoč na kritike svoje današnje gospodarske politike je g. Roosevelt poudaril, da se ti kritiki ravnajo po konservativnih gospodarskih teorijah. Nato je dejal: Reakcionarji so se prestrašili in zahtevajo, da se ne ganemo z mesta glede temeljnih gospodarskih načel. Toda vprašam vas: Ali tisti, kdor želi zmerom stati na istem mestu, ne izključuje s tem sleherno možnost napredka?

Vlada izpopolnjena Novi ministri so danes že prisegli

Belgrad, 25. avg. Danes dopoldne malo pred pol 11 je sprejel domače časnike v predsedstvu vlade minister brez portfelja g. Djuro Janković, kjer jim je prečital naslednji ukaz:

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so z ukazom kraljevskih namestnikov z dne 24. t. m. na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za zunanje zadeve sprejete ostavke, ki so jih podali minister za soc. politiko in nar. zdravje g. Nikola Preka, minister za pravosodstvo dr. Ljudevit Auer in minister za gozdove in rudnike g. Ignjat Stefanović, a postavljeni so:

Za zastopnika ministra za soc. politiko in nar. zdravje

g. Mirko Komnenović, minister za telesno vzgojo naroda; za ministra za gozdove in rudnike g. Djuro Janković, dosedanjí minister brez portfelja pri predsedstvu vlade, in za ministra za pravosodstvo dr. Mile Miškulin, nar. poslanec.

Novi ministri so bili zapriseženi v predsedstvu vlade ob pol 11.

Utrditev vlade

V političnih krogih se ta rekonstrukcija Stojadinovičeva vlade, ki je bila izvršena točno po dveh mesecih od postavitve te vlade, smatra kot znak, da politične spremembe, ki jih nosi s seboj Stojadinovičeva vlada, niso trenutne kombinacije, ki bi se kar tako na hitro roko mogle zamenjati z novimi, temveč dolgotrajnejše, ki imajo čisto določen cilj in nalogo pred seboj: izvršiti konsolidacijo notranjepolitičnega razmer v državi. Ostavka treh ministrov, tako satiruje tukajšnji politični krog, vlade v nobenem slučaju ni oslabilna za izvršitev vseh nalog, ki si jih je postavila. Ravno obratno: njen položaj se je samo utrdil ter se bo sedaj vlada v slogi še intenzivneje vrgla na delo, ki leži pred njo.

Z ostavko ministra Preke, Stefanoviča in Auerja se ne vedno bavijo tukajšnji politični krogi in jim očitajo način, kako so podali svoje ostavke ter stališče, ki so ga v zadnjem času zavzemali. Predvsem jim očitajo, da so si za dan izločitve ostavke izbrali čas, ko se predsednik vlade dr. Stojadinović nahajal v Belgradu ter da so hoteli povzročiti krizo vlade tudi par dni pred sestankom Male zveze, ki bi se moral vršiti že meseca junija, pa je bil odložen zaradi tedanje vladne krize. Zato tukajšnji politični krogi podpravlja rekonstrukcijo vlade, ki je sedaj postala še kompaktnejša.

Kakšen je bil razplet krize

Razvoj vladne krize pa je bil sledeč: Ministri Preka, Stefanović in Auer so podali

Davidović in Drag. Jovanović v Kragujevcu

Kragujevac, 25. avg. m. Danes je bil tukaj politični shod bivše demokratske in zemljoradniške stranke, za katerega so se delala priprave že ves mesec. Na sejniku se je zbrala velika množica ljudi, ki so prišli iz bližnjih in tudi oddaljenih krajev. Kot govornika sta bila napovedana oba voditelja dveh bivših srbskih opozicijskih strank Ljuba Davidović in Jovan Jovanović, ki sta prišla v Kragujevac že snoči. Ze v teku večerajšnjega dne je prišel sponkar tudi dr. Dragoljub Jovanović, voditelj levega krila bivše zemljoradniške stranke, ki vodi, kakor znano, čisto svojo akcijo, popolnoma ločeno od vodstva bivše demokratske in bivše zemljoradniške stranke. Dr. Dragoljub Jovanović je sklenil, da bo tudi on govoril na današnjem shodu, čeprav ga pripravljali odbor za ta shod ni uvrstil med govornike ter ga tudi ni prijavil. Po izvršenih formalnostih je dobil besedo Ljuba Davidović.

„Dve trojki“

V daljših izjavah se je bavil z dosedanjimi vladami in je ugotovil, da je bila Jevtičeva vlada ena najslabših vlad, ki smo jih doslej imeli. Nadalje je govoril o borbi za svobodo, pravico in resnico, o potrebi rešitve težkih socialnih vprašanj itd. Plediral je za jasen položaj, za popolno organizacijo uprave, socialne, finančne in gospodarske politike. G. Davidović je govoril tudi o razvoju našega političnega življenja, ter je v tem pogledu izjavil, da obstajajo danes v našem notranjem političnem življenju dve trojki. Na eni strani so bivši radikali, bivša SLS in bivša JMO, na drugi strani pa bivši demokratije, zemljoradniški in SDK. Davidović izraza željo, da bi med obema prišlo čimprej do sporazuma. Glede bodočega dela opozicijskih strank g. Davidović ni izjavil nič konkretnega ter je samo napovedal, da bo sestavil poseben odbor zaradi izdelave programa za sporazum. Izraza upanje, da bo ta program morda še lahko kmalu objavljen na drugem mestu. Končno je govoril navzočim, naj ne nasedejo raznim govoricam, ki se širijo o Hrvatih.

Za naslednjim govornikom Jov. Jovanovićem je imel dr. Dragoljub Jovanović krajši govor, nakar je podal besedo še Milanu Pribeševiću in Čedi Kokanoviću. Med govori Dragoljuba Jovanoviča, Pribeševića in Kokanoviča so prislišali Davidoviča in Jov. Jovanoviča pričeli zapuščati zborovališče ter so tam ostali le simpatizerji dr. Dragoljuba Jovanoviča.

S tem, da sta Davidović in Jovan Jovanović ostentativno zapustila zborovanje, ko je prišel govoriti dr. Dragoljub Jovanović, sta zopet javno pokazala in potrdila, da ne odobravata njegove akcije.

Dr. Dobovišek bo izdajal svoj list

Kakor čujemo iz zanesljivega vira, namerava narodni poslanec dr. Dobovišek, izvoljen na listi dr. Mačka v okraju Smarje pri Jelšah, v kratkem osnovati svojo lastno tiskarsko zadrugo, ki naj bi konkurirala na eni strani Pucelj-Marušič-Deržičevi »Narodni prosvetli« (v tej založbi izhaja tudi »Glas naroda«), na drugi strani pa Koemurjevem 14-dnevniku »Slovenska zemlja«. Nova tiskovna zadruga dr. Doboviška namerava izdajati svoje lastno glasilo, ki bi bilo po možnosti tednik. Naslov lista še ni znan, vendar pa kaže, da namerava dr. Dobovišek k sodelovanju pritegniti tako zvano »drugo garnituro« bivše samostojne kmet. stranke,

— Motnje v šelodu in črevesu, štipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefove« grenčice.

pismene ostavke v petek zvečer. Njihove ostavke so bile naslednjega dne dopoldne izročene predsedniku vlade, ki se je tega dne vrnil z Bleda v Belgrad. Tega dne je s popoldanskim vlakom odpotoval v Bohinjski minister brez portfelja pri predsedstvu vlade G. Jura Janković, ki ga je v teku večerajšnjega dne sprejel v avdijenco knez-namestnik Pavle. Iz Bohinja se je Janković vrnil davi ter se z železniške postaje najprej podal na svoje stanovanje, nato pa na dom predsednika vlade na Topčiderskem brdu. Tu je ostal minister Janković v razgovoru s predsednikom vlade do 9. ure. Ob tej priliki ga je obvestil, da so kraljevi namestniki podpisali ukaz, s katerim so bile sprejete ostavke vseh treh ministrov ter izvršena rekonstrukcija vlade. Predsednik vlade kakor tudi minister Janković sta se nato odpravila v predsedstvo vlade, kamor so bili pozvani ministri, ki so podali ostavko. Predsednik vlade jim je ob tej priliki sporočil, da so kraljevi namestniki njih ostavke sprejeli in da so postavljeni novi ministri. Dr. Stojadinović je bil z njimi še par minut v razgovoru, nakar se je podal v sobo, v kateri so že čakali novi ministri, da prispejejo. Medtem je pa sprejel dosedanjí minister brez portfelja g. G. Jura Janković domače časnike in jim prebral ukaz o sprejetju ostavke in postavitve treh novih ministrov. Novi ministri so po zaprisežbi takoj odšli v svoje resorje ter pre-

Minister dr. Miškulin

Belgrad, 25. avg. m. Novi pravosodni minister dr. Mile Miškulin je bil rojen leta 1882 v vasi Smiljanu blizu Gospiča v Liki. Po končani ljudski šoli je študiral gimnazijo v Senju. Pravne študije je študiral v Zagrebu in Pragi. Po končani vseučiliški študiji se je posvetil advokaturi ter je imel svojo pisarno v Gospiču. Pozneje je bil postal notar v Zagrebu. Kot akademik je zelo agilno sodeloval v akademskih društvi na zagrebški univerzi. Pozneje je bil tudi agilni član napredne stranke in je bil v predsedništvu hrvatske zajednice skupno z dr. Lorkovičem, dr. Poličem, dr. Bazalo in dr. Trumbićem. Udeleževal se je tudi v združništvu in je bil predsednik gospodarskega društva v Gospiču ter član odbora centrale hrvatskega gospodarskega društva v Zagrebu. Baval se je tudi s časnikarstvom.

Novi pravosodni minister je že pred 18 leti kandidiral na listi hrvatsko-srbske koalicije za narodnega poslanca, toda ni bil izvoljen. Leta 1931 je kandidiral pri državnozbornih volitvah v Zagreb kot protikandidat dr. Jure Demetroviča, proti temu je ves čas vodil ostro borbo. Pri teh volitvah ni bil izvoljen. V narodno skupščino je prvič prišel 5. maja kot poslanec za okraj Perušić.

Drag. Jovanović Razkol med njima je popolen

to je tiste, ki jih je bivši minister Pucelj pustil svoječasnno za rezervno v opoziciji, ko je sam vstopil v vlado. Slovenska javnost z radovednostjo čaka; kakšen bo ta list in kako se bo razvila polemika med obema kriloma Mačkove stranke v Sloveniji, to med dr. Doboviškom in Janezom Koemurjem, ozir. dr. Loučarjem.

Nacionalna mladina

Belgrad, 25. avg. m. V prostorih tukajšnje Narodne banke je bil danes sestanek akcijskega odbora Združenja nacionalne mladine, na katerem se je razpravljalo o pripravah za čim lepšo praznovo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Na seji je bilo sklenjeno, da se na predvečer rojstnega dne vrši bakljada in razsvetljava belgrajskega mesta.

Šah v Varšavi

Nadaljevanje partij, ki v devetem kolu niso bile dovršene, je dalo sledeče rezultate: Finska proti Estonka 2 in pol : 1 in pol, Danska : Romunska 3 in pol : pol, Avstrija : Palestina 3 : 1, USA : Švica 3 in pol : pol, Madžarska : Latvija 3 : 1, Švedska : Francija 3 in pol : pol (pol točke je za Francijo dosegel Aljahn, ki je remiziral s švedskim prvakom Stahlbergom), Italija : Irska 3 in pol : pol, Poljska : Anglija 2 in pol : pol, Argentina : Litva 2 in pol : pol. — V desetem kolu je Jugoslavija zelo nesrečno izgubila v Ameriko. Zmagal je samo dr. Vidmar s Fincom in Kristi remiziral z Dakezom, dočim sta Pirc in Trifunović izgubila. Jugoslavija je bila torej poražena z 1 in pol : 2 in pol. Ostale tekme so končale: Francija : Italija 2 : 1 (ta match bi kmalu končal s senzacijo, ker je Aljahn z veliko težavo rešil remis proti Saecanju), Argentina : Irska 3 : 1, Švedska : Latvija 2 in pol : pol, Poljska : Češkoslovaška 2 : 2, senzacija je bil poraz Avstrije od Romunije z 1 in pol : 2 in pol, Finska : Palestina 2 : 2, Litva : Estonka 2 : 2 in Danska : Anglija 2 in pol : pol. Po desetem kolu vodi Švedska s 30 točkami. Slede: Madžarska in Usa 26 in pol, Poljska 25 in pol (1), Češkoslovaška 24 in pol, Jugoslavija 24, Avstrija 23, Argentina 22 (1), Estonka in Finska 21, Anglija 18 in pol (2), Litva, Palestina in Latvija 18 in pol, Danska 17 in pol (1), Francija 17 in pol, Romunija 16 in pol, Italija 13, Švica 8, Irska 6 in pol. V enajstem kolu igra Jugoslavija z Madžarsko.

Amaterski šahovski turnir

Danes se je vršilo zadnje kolo amaterskega turnirja, v katerem so vsi igralci še enkrat napeli svoje sile, da dosežejo čim boljše mesto. Prvo mesto je bilo oddano že v prejšnjih kolu, zato se M. Vidmar ni preveč napejal in je hitro remiziral z Matvejevim. Po menjavi večjih figur sta se v dvajseti potezi zedinila za remis. Hud boj se je pa vršil za drugo mesto. Izgleda so imeli ing. Prek, Preinfalk in Škošek. Odločitev je padla v partiji Preinfalk Prek. Preinfalk je igral otvoritve zelo fino in spravlil svojega nasprotnika v nepremagljivo težavo. Partija je bila končana že dopoldne s Preinfalkovo zmago. Preinfalk je s tem dosegel 16 točk in drugo mesto. Igral je na tem turnirju zelo dobro in je svoje mesto zaslužil. Škošek, ki je v finalu igral mnogo slabše, kot v predturnirju, je imel danes zopet nesrečen dan. Izgubil je s C. Vidmarjem, ki ga je z lepimi kombinacijami spravljal v obupno pozicijo. — C. Vidmar si je s to zmago priboril 6. mesto, Škoška pa je vrgel na peto. Boj za zadnje mesto se je vršil v partiji Šiška—Savič. Šiška je svojega nasprotnika z žrtvijo pešca spravljal v že zelo kočljiv položaj, toda radi neizkušenosti ni izbral vseh svo-

Dr. Purić pri predsedniku Lebrunu

Pariz, 24. avg. AA. Predsednik republike Lebrun je danes popoldne sprejel v svečani avdijenci novega jugoslovanskega poslanika v Parizu dr. Božidarja Purića. O priliki te avdijeve, ki se je začela ob 19, je dr. Purić izročil predsedniku republike svoja akredicijska pisma. Pri izročitvi akredicijskih pism je poslanik g. Purić imel tle nagovor:

Vojna je našima narodoma pustila skupno nasledstvo najbolj vzvišenega herojstva, ki se more z njim ponasati naša zgodovina, in zrtev, ki jih nikoli ne bomo mogli pozabiti. Združeni v bolest, združeni v zmagi, bosta naša dva naroda ostala zedinjena v neomajnem in največjem prijateljstvu. To nasledstvo je naložilo Franciji in Jugoslaviji tudi skupne odgovornosti, skupnost političnih interesov, ki ima svoj najplemenitejši in najtočnejši izraz v skupnosti političnih ciljev: v ohranitvi miru in mednarodnega evropskega sistema. Politika sodelovanja naših dveh držav je globoko vkoreninjena v naši skupni preteklosti, iz katere se bo zgradila tudi naša skupna bodočnost. Zato je prijateljstvo s Francijo eden izmed bistvenih temeljev zunanje politike kraljevine Jugoslavije. Moje poslanstvo v Parizu bo: paziti, da se čisti vrelci iskrenega prijateljstva, lojalne zvestobe in tesnega sodelovanja med našima dvema narodoma z ničemer ne skale, da se bo usoda naših dveh narodov skupno izgradila v nuno vzajemno blaginjo in v interesu naru. V upanju,

Ne... nesoglasja narodnega socializma

Schacht pere režimu glavo

Prof. diktaturi samovolje - Denarne težave Nemčije so nevarne

Praga, 22. avgusta.

Sele sedaj je prišlo v javnost točno besedilo govora, ki ga je v Königsbergu imel gospodarski diktator Nemčije dr. Schacht ob priliki otvoritve velike razstave za evropski vzhod in za Baltik. Govora nemško časopisje ni smelo priobčiti, razen v kratkih posnetkih, ki pa ne dajo prave slike o dejanskem govoru, ki je preplasil ves svet, ker je dr. Schacht neumljeno odkril gospodarske rane, ki jih je Nemčiji nasekal vladajoči režim. V naslednjem vam pošiljam nekaj najbolj krepkih posnetkov tega govora, ki prihaja iz ust mrzelca računarja in ki nam daje pravo sliko o gospodarskem položaju Nemčije.

»Vodilni nemški list (menil je »Völkischer Beobachter« je nedavno napisal, je začel dr. Schacht, »da danes v Nemčiji samo še stare tete sklepajo roke nad glavami, čes, kdo bo pa vse to plačal! Podajam se v nevarnost, da bodo tudi mene ozmerjali s staro teto, toda navzlic temu hočem popolnoma jasno povedati, da mi dela vprašanje, kako izpolniti vse denarne obveznosti in denarne potrebe Nemčije, sive lase, Gospod, obvaruj me pred prijatelji, ker sovražnikov se bom sam otepal. Kolikokrat sem že tako vzkliknil: Prijatelji, to so oni gospodje, ki danes pri nas v državi pogumno mažejo izlozbeno okna, ki slehernega Nemca, ki v židovskih trgovinah kupuje, zasramujejo z velizdajalcem, ki nekdajne svobodomislence žigosajo z navadnimi tolovaji in ki v boju proti župnikom in kaplanom ne znajo razločevati med vero in govori, ki jih ima ta ali oni poedinec. Ti gospodje, danes največji prijatelji države, hočejo s sirovostjo nadomestiti, kolikor jim na resnici in na pravi moči primanjkuje. Mi imamo velike naloge v Nemčiji, da, toda rešitvi jih mora država, ne pa trope zmešanoglavcev, ki danes naše gospodarstvo s svojimi neredi resno ogrožajo. Židom nemški zakon dovoljuje izvrševanje svojih obrti. Zakaj pa nastopajo potem posamezniki in kršijo disciplino, ki jo vsem enako nalaga vlada. Nemška vlada bo odločila, kdaj in koliko je treba židom omejiti svobodo izvrševanja svojih poklicev, ne pa par vročih glav, ki jih je treba poklicati na odgovor. Meni, ki nosim odgovornost za nemško gospodarstvo in ki vidim, kako vsestransko smo z inozemskim gospodarstvom povezani, ne more biti vseeno, kakšne

da mi bo vaša ekseelencza in vlada francoske republike podelila svojo naklonjeno podporo pri izvrševanju mojega poslanstva, izrekanj v imenu vrhovnega kralja, kneza namestnika, namestništva in svoje vlade najiskrenejše želje za srečo vaše ekseelencze in za napredek francoskega naroda.

Po govoru g. Purića je odgovoril predsednik g. Lebrun s temi besedami:

Nasledstvo, ki nam ga je pustila herojska preteklost, ne leži samo v edinstvu naših čurstev. Kakor ste točno pripomnili, nam n-laga visoko odgovornost in daje našima državama dolžnost, da bilita pri varovanju miru in spoštovanju mednarodnega sistema. Naši dve zavezniki d žavi sta vsa svoja prizadevanja posvetili tesnemu in tradicionalnemu sodelovanju za to stvar in bosta to tudi nadaljevali in skupnem prijateljstvu. V trenutku, ko prevzemate svoje visoke funkcije, ki so vam poverjene, g. minister, naj va izrečem želje, ki jih v imenu svoje domovine gojim za srečo Nj. Vel. kralja Petra II., za Nj. kr. Vis. kneza namestnika, namestništvo, kraljevsko vlado in za blagostanje jugoslovanskega naroda. Bodite prepričani, da boste našli pri vladi francoske republike najtoplejšo vzpodbudo pri izvrševanju svojega poslanstva.

Dveji odputje g. Purić z orleniskim ekspresom na Bled, da se udeleži konferencz Male antante. V Parizu ga bo zastopal kot odpravnik poslov svetnik g. Milan Stefanović.

posledice bo takšno postopanje imelo na naše blagostanje. Židje v Nemčiji nimajo polnih pravic, toda oni naj imajo proti samovoljnosti nekaternikov vsaj zaščito zakona.«

V nadaljnjem govoru povdarja »da je bedarija govoriti o nemški avtarkiji, ko je nemško gospodarstvo skoraj v celoti odvisno od inozemstva. Treba bo na vsak način tudi zapreti odtok denarja za razne stranske potrebe in za javna dela. Javna mesta preveč lahkorono razmetavajo denar, ki ga jaz ne vem od kod dobiti. Naj nikdo ne misli, da gre pri ogromnih delih, s katerimi se pobija brezposelnost, za borih par milijonov. Mi bomo morali računati s tem, koliko naše gospodarstvo zmore, koliko moremo prihraniti, kar bo treba vse te izdatke enkrat v bodočnosti vendar poravnati. Po velikih časopisih berem sijajna gesla« (mišljen je zopet »V. B.«) »kakor: dobrobit naroda je več vredna kot banke, rasna čistost nad kapitalističnimi računi! To je vse res in sijajno, toda niti eno od teh gesel mi ne vrže ene same marke, da bi pokrli milijonske izdatke, ki pred menoj zijajo.«

Dr. Schacht je priznal, da si je Nemčija naprtila »za režimska javna dela kakšnih 15 milijard mark (okrog 2000 milijard Din) kratkoročnih dolgov, ki jih bo treba fundirati, a ne z razgrajanjem nekaterih prenapetežev proti trgovinam in proti veri, in sedaj hočejo nekateri šefi stranke javna dela ter druge izdatke še povečati (Schacht misli na oborožitveno industrijo). Tega nemško gospodarstvo ne bo preneslo, razen, če se vrne v stranko in meca narod najstrožja disciplina, ko bo o vsem odločila vlada in zakon, ne pa samovolja.«

Razumljivo je, da tega govora nemški tisk ni smel ponatisniti. Ni še tudi jasno, kaj bodo storili z dr. Schachtom. Odsloviti se ga ne upajo, ker je navdušen narodni socialist in strokovnjak brez konkurence. Obdržali pa ga bodo samo, če bodo njegove zahteve izpolnili...

Berlin, 25. avgusta. General Göring je odpotoval preko Stralsunda na Švedsko Na poti mu niso nikjer priredili svečanega sprejema, ker je njegovo potovanje, kakor trde uradni krogi docela zasebno.

Proglas II. internacionale

Bruselj, 25. avg. c. Socialistični dnevnik »Le Peuples« objavlja proglas II. internacionale. Socialistična internacionala poziva vse svoje članstvo, da naj začne prirejati velike manifestacije za to, da se mora zapreti Sueski kanal, ker je samo tako mogoče preprečiti vojno med Italijo in Abesinijo. Prihodnji mesec bo ta internacionala priredila po vsej Evropi, kjer se more, velike protestne mitinge zaradi kršitev pakta Zveze narodov.

Nemčija hoče kolonije

Berlin, 25. avg. c. »Deutsche Allgemeine Zeitung« objavlja danes uvodnik, v katerem se peča s sporom med Italijo in Abesinijo. Clankar pravi, da bo Nemčija takoj postavila zahtevo po svojih kolonijah, brž ko se bo z vojno med Italijo in Abesinijo spreminil status quo v Afriki. Nemčija si je že izvojevala enakopravnost v vojaškem in političnem vprašanju. Sedaj si jo bo izbojevala še v kolonijalnem.

Orjaško nemško letalo z 350 osebami treščilo v morje

Pariz, 25. avg. b. Francoski tisk beleži kot veliko senzacijo vest z Dunaja o propasti orjaškega nemškega letala, ki so ga oblasti rajha prikrivale. Trdi se, da je bilo orjaško letalo tipa »Albatros Dornier« vršilo poskuse v Severnem morju. Na letalu je bilo 51 oseb. Iz neznanega vzroka pa je letalo treščilo v morje ter se vsa posadka utopila. Nemška vlada je prepovedala vsako pisanje o tej nesreči. Letalo je bilo eno največjih nemških letal in je znašala dolžina kril 64 m.

Sovjetske bojne ladje na švedski obali...

Stockholm, 25. avgusta. AA. Svojnji listi občujejo poročila o operacijah nekih tujih bojnih ladij, o katerih mislijo, da so sovjetske; operacije so se vršile v bližini švedske obale. Nekli vlačilec, ki so ga pomorske oblasti poslale gledat, kaj je, je odkril 12 rušilcev, ki so se nato naglo oddaljili in izginili. Toda vse kaže, da je pregodaj trditvi, da so se rušilci mudili v švedskih vodah. Zdi se, da je verjetnejša domneva, da gre za podmornice, ker so na mnogih krajih našli raztrgane ribiške mreže.

jih šans in Savič je prišel nazadnje v prednost. Tur nir je končal s sledečim rezultatom: 1. Milan Vidmar 18, 2. Preinfalk 16, 3. Matvejev 14 in pol, 4. Ing. Prek 14, 5. Škošek 13 in pol, 6. Ciril Vidmar 12 in pol, 7. Savič 11 in 8. Šiška 10.

Novi grobovi

Umrla je v Ribnici v soboto ob četrti na 7 zvečer gđ. Stanka Slapšakova, učiteljica v Ribnici, hčerka šolskega upravitelja Julija Slapšaka, znanega mladinskega pisatelja. Pokojnica je bila vzorna vzgojiteljica in priljubljena daleč naokrog. Za Slapšakovo družino je njena prerana smrt skeleč udarec, ki ga bo težko prebolela. — Pogreb nepozabne rajke bo danes, t. j. v ponedeljek ob 5 popoldne iz hiše žalosti v Zgornji Šiški, Kosova ulica 96 na pokopališče v Dravljah. Naj počiva v Bogu! Zaljubljeni družini naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je večeraj v visoki starosti 85 let mirno v Gospodu zaspal g. Ivan Počivalnik, zasebnik. Pogreb bo v torek ob 3 popoldne. Naj mu svetli večna luč! Zaljubljenim svojim naše iskreno sožalje!

Požar v Mariboru

Maribor, 25. avgusta. Nocoj ob sedmih je v Razvanju pri Mariboru izbruhnil velik požar. Goreti je začelo gospodarsko poslopje gostilničarja Trenka. Požar je objel tudi svinjske in živinske hleve. Na mesto požara je prišlo takoj več požarnih bramb, med njimi tudi mariborska. Požar ob poročilu še traja, upajo pa, da ga bodo omejili.

Iz diplomatske službe

Belgrad, 25. avg. Iz diplomatske službe. Premišljena sta: za svetnika h kraljevskemu poslanstvu v Parizu g. Stanoje Simič, za svetnika kr. poslanstva v Atenah g. Milan Konstantinović.

Kongres za kazensko pravo

Pariz, 25. avgusta. AA. Havas poroča iz Berlina, da je enajsti mednarodni kongres za kazensko pravo večeraj končal svoje delo. Večerajšnja seja je potekla v dokaj napetem ozračju. Vršila se je precej ostra debata med nemškimi in tujimi pravniki o popolnoma novih zasnovah, ki jih je uvedel nacionalno-socialistični režim v pravosodju. Ideja »kazni za represalije«, ki so jo zagovarjali nacionalni socialisti, je n. pr. povzročila prave incidente. Nekateri tuji delegati so se kar odkrito zgražali. Tudi v odsuku, ki je razpravljal o metodah pri izvedbi kazni, so se pokazala nesoglasja. Teze o sterilizaciji in kastraciji so prav tako zbudile ogročene proteste. Ker je bilo nemških delegatov okoli 600, od katerih se jih je polovica udeležila seje, in so bili tako tuji delegati v veliki manjšini, je predsednik kongresa (Nemec) omogočil izglasovanje več resolucij, tako da bo svetovna javnost mislila, da se je pri glasovanju o teh resolucijah dosegel sporazum, kar pa ni res. Tako vsaj zagotavljajo v krogih inozemskih pravnikov.

Od Soče čez Zilo

Slovenski Korotan: Sv. Helena ali Magdalenska gora (1058 m) nad Gosposveto. — Naravni narodni mejnik med nemško in slovensko Koroško. Sv. Helena je podružnica župnije Otmánje.

Koroški Slovenci v sliki zadnjega ljudskega štetja

Vsako ljudsko štetje bi moralo v interesu države in naroda pokazati faktični položaj razmerja med prebivalstvom v vsakem, predvsem v gospodarskem socialnem, verskem in v prvi vrsti pa v narodnem oziru. Na podlagi podatkov zbranih pri naših za ta namen prirejenega štetja se more pokazati gospodarska moč ter verska, narodna in socialna opredelitev vseh v državi bivajočih oseb. Da temu ni tako, pokaže jasno število Slovencev, ki so jih našli komisariji pri zadnjem ljudskem štetju dne 22. marca 1934 na Koroškem. Pri popolnem upoštevanju objektivnosti in pri priznavanju odgovornosti, ki jo prevzame števni komisar napram sebi, narodu in državi, bi taka statistika, kot jo navajamo v naslednjem, ne mogla nikdar zagledati luči sveta in bi je tudi nobena oblast ne mogla podpisati in jo celo zagovarjati. Ne bilo bi treba pošiljati pritožbe na Zvezo narodov in prepotovati celo Koroško, da na licu mesta spozna, da je še danes cela Podjuna, ves lepi Rož, krasna Zila tja do Šmohorja slovenska, da je še ozemlje med Dravo in Labudsko dolino ostalo zvesto slovenskemu materinemu jeziku in da še danes cela kotlina uporablja slovenščino za občevalni jezik, če že ne na zunaj pa vsaj v družini. Samo 26.796 Slovencev so našli uradni števni komisariji pri zadnjem ljudskem štetju dne 22. marca 1934 na Koroškem!! Med tem ko so jih na ozemlju današnje avstrijske Koroške našli dne 13. decembra 1910 še okrog 70.000, je padlo to število do leta 1923 na 37.000 in do leta 1934 na 26.000. Če tudi v teh številkah na vračunan prirastek, ki znaša v velikovškem okraju 2583, v celovškem okraju 10.914 in v beljaškem okraju 5317, skupno 18.814 oseb, in je torej znižanje števila Slovencev doseglo višino 60 od sto v primeru z letom 1923, se ne zdi vredno, ne znanemu koroškemu zgodovinarju dr. Martin Wutte-ju, ne različnim svetnikom, svetovalcem in komisarjem potrebno, da vsaj na simplem način opravičujejo to velikansko redukcijo slovenskih glasov na Koroškem.

Vznenmirjenje med slovenskim prebivalstvom je povzročilo že dejstvo, da se Slovenci ne bodo steli po jezikovni pripadnosti, ali po občevalnem ali po materinem jeziku, temveč po največji definiciji jezikovne pripadnosti. In ta definicija se glasi: Jezikovna pripadnost je tista, h kateremu kulturnemu krogu se oseba čuti privlačena. Torej noben objektivni znak, ne govornica, ne potomoštv, temveč momentani čut pripadnosti h gotovemu kulturnemu krogu je merodajno za jezikovno pripadnost. Naj prešturirajo to definicijo filozofi, psihologi in geometri in priti bodo morali vsi do spo-

znanja, da se hujski pritisk na število pripadnikov k narodni manjšini ni mogel napraviti kot na ta način. Razumeti pa so morali to definicijo števni komisariji! Lepo serijo načina lanskega štetja tvorijo od prostakega postopanja — koder so komisariji grozili za slovensko priznanje s višjimi davki — pa preko več ali manj prikritega očitka veledaje za slovensko pripadnost — koder so komisariji povpraševali po politični pripadnosti — in preko naivnega nacionalizma — koder so komisariji istovetili Slovence z rojenim sovražnikom nemstva — končno do potvarjenja avstrijske misli, koder so komisariji zamenjali lojalno priznanje k avstrijski državi s priznanjem k hitlerjanizmu. To postopanje je moralo vodstvo slovenske narodne manjšine na Koroškem prisiliti, da je vložilo pritožbo na Zvezo narodov, četudi na riziko, da njena moralna dolžnost ne najde večjega upoštevanje, kot da izpizne pritožba v ogromnih arhivih ali pa v pisalni mizi neimenovanega referenta.

Pa ne samo to! Kakor že leta 1923, tako so tudi tokrat okrajna glavarstva strogo pregledala imenik komisarjev, ki so ga sestavile občinske uprave in namestila vse tiste osebe, ki bi eventualno naštele več Slovencev kot bi bilo to gotovim krogom v Celovcu prijetno, z bolj sposobnimi — priseljenimi učitelji, tistimi učitelji, katerih naloga je vendar, da z vsemi svojimi silami temeljito razširijo nemški kulturni krog na slovenskem ozemlju. Zrtev tega postopanja je postal celo slovenski poslanec, ki je bil od svoje občine določen za števne komisarja. Nezaupnico mu je izreklo pristojno ministrstvo, češ, da kot politični mandatari ne more izvesti štetja objektivno!

Nikor ne more biti logično, če statistika navaja Nemce, Slovence, Čeha, Madjare itd., medtem ko se je pri štetju vendar moralo povpraševati po čutu, kateri kulturni krog ima največje privlačno silo. Upravičilo se je domnevanje tistih, ki so v tem načinu ljudskega štetja opazili zanjko, s katero se bodo pravice narodne manjšine še v hujskem obsegu kratile. Kdor čita uvodnik lista »Koroški Slovenec« z dne 7. avgusta, najde, da naj postane rezultat zadnjega ljudskega štetja podlaga za rešitev manjšinskega vprašanja — v kolikor pretres tega problema sploh pride v poštev! Če že ima kdo vsaj malo upanja, da se bo položaj koroških Slovencev vsled energične obljube avstrijskega kanclerja Sušnika vsaj nekoliko izboljšal — mogoče na šolskem polju? — mora to upanje izgubiti, ako pomisli, da naj postane rezultat zadnjega ljudskega štetja podlaga rešitve.

Občina Lj. štetje iz leta 1910 Lj. štetje iz l. 1923, Lj. štetje iz l. 1934.

Občina	Skupno	Sl.	N.	Skupno	Sl.	N.	Skupno	Sl.	N.
Sodni okraj: Šmohor.									
Brdo	1321	1160	161	1319	979	340	1386	607	722
Goriče	601	539	62	603	341	262	579	23	556
Stebanj	1858	1713	138	1632	200	1431	1606	73	1553
Blače	550	530	18	505	121	384	544	30	514
Skupno	4330	3942	379	4059	1641	2417	4115	733	3375
Sodni okraj: Beljak.									
Podklošter	4065	1552	2338	4078	925	3132	4700	346	4340
Smerče	2001	980	1003	1921	64	1856	2018	87	1924
Bistrica	665	547	105	618	50	562	632	127	501
Bekštanj	3926	2055	1774	4039	1378	2649	4231	1381	2841
Serajevce	1136	1034	84	1134	368	758	1030	289	741
Mar. v. Zili	1593	677	908	1595	599	995	1712	184	1528
Vernberk	2367	1672	654	2103	501	1586	2221	355	1860
Skupno	15745	8517	6866	15488	3885	11538	16545	2769	13735
Sodni okraj: Rožek.									
Logavec	1309	1221	85	1272	750	516	1546	963	633
Kostanje	987	634	329	998	465	533	1057	96	917
Ledenice	1184	1132	37	1181	1082	95	1261	345	961
Lipa	967	418	521	923	418	504	1087	212	874
Rožek	612	433	173	651	190	460	661	78	583
Sv. Jakob	3554	3176	360	3572	1447	2120	4005	1531	2452
Skupno	8613	7014	1505	8597	4352	4228	9619	3146	6405
Sodni okraj: Borovlje.									
Bistrica	1635	893	715	1635	1078	555	1764	431	1330
Borovlje	4791	1111	3610	4711	1402	3311	4786	1064	3715
Podjurbelj	1153	1065	87	1037	729	306	1052	488	564
Smarjeta	1100	721	375	979	310	669	952	284	660
Medborovnj.	897	794	101	868	310	558	873	515	358
Svetna ves	782	749	27	642	593	45	653	272	381
Sl. Plajberk	1027	1014	13	971	959	10	1025	950	75
Sele	1027	1014	13	971	959	10	1025	950	75
Skupno	11385	6347	4928	10843	5381	5454	11105	4004	7083
Sodni okraj: Pliberk.									
Pliberk	1070	124	927	980	146	839	961	145	811
Bistrica	1870	1841	18	1773	1296	474	1911	1364	543
Libelčice	1957	1783	160	919	767	151	1006	379	627
Libuče	1782	1607	153	1151	582	567	1198	449	474
Blato	1493	1451	32	1359	979	380	1498	1006	478
Zvabek	445	440	5	437	381	54	476	270	203
Skupno	8617	7246	1295	6628	4151	2465	7050	3613	3409

Občina Lj. štetje iz leta 1910 Lj. štetje iz l. 1923, Lj. štetje iz l. 1934.

Občina	Skupno	Sl.	N.	Skupno	Sl.	N.	Skupno	Sl.	N.
Sodni okraj: Celovec.									
Zrelec	1292	654	635	1275	280	989	1542	79	1458
Grabštanj	1863	918	922	1847	107	1733	1731	55	1666
Hodiše	1176	1081	85	1112	466	646	1207	498	705
Kotmaraves	1448	828	614	1362	539	823	1496	321	1177
Bilčovs	755	725	30	772	763	9	871	608	248
Zihpolje	1056	317	732	977	134	841	976	63	912
Otok	635	264	366	698	121	573	822	141	678
Medgorje	969	932	37	905	461	441	999	30	929
Zg. Vesca	384	349	35	429	311	117	506	331	175
Pokrče	1467	859	600	1365	298	1064	1457	48	1405
Radiše	711	498	213	650	288	355	623	232	391
Sv. Tomaž	1484	280	1186	1353	84	1267	1327	76	1243
Skofiče	1278	1198	73	1269	689	580	1490	536	954
Skupno	14519	8903	5528	14014	4541	9438	15009	3018	11941
Sodni okraj: Dobrla vas.									
Dobrlavas	2804	2196	599	2690	814	1876	3120	536	2583
Galicija	1051	1029	21	974	549	424	1106	204	902
Globasnica	1292	1264	21	1200	709	490	1312	1070	238
Rikarjaves	1796	1687	98	1706	805	898	1804	724	1077
Skocijan	1186	1019	166	1228	844	384	1347	238	1109
Zitaraves	1531	1360	170	1404	1131	273	1613	518	1092
Zel. Kapla	1176	303	847	1089	313	772	1265	301	962
Beia	2793	2676	85	2288	1935	345	2546	1995	549
Skupno	13629	11534	2007	12579	7100	5462	14113	3596	8512
Sodni okraj: Velikovec.									
Djekše	1603	1404	197	1588	428	1159	1663	766	893
Grebinj	3191	2344	841	3154	1031	2118	3193	406	2783
Vovbre	1505	1158	344	1533	515	1016	1600	246	1354
Ruda	1534	1330	204	1524	441	1080	1552	246	1301
Sv. Peter	1126	1063	63	1201	653	546	1310	243	1066
Tinje	597	449	147	542	90	452	572	64	506
Velikovec	2631	518	2079	2290	223	2064	2470	217	2250
Važenberk	2873	1816	1003	2778	550	2226	2944	175	2766
Skupno	15060	10127	4878	14610	3931	10661	15304	2363	12919
Seznam po sodnih okrajih:									
Šmohor	4330	3942	379	4059	1641	2417	4115	733	3375
Beljak	15745	8517	6866	15488	3885	11538	16544	2769	13735
Rožek	8613	7014	1505	8597	4352	4228	9619	3146	6405
Borovlje	11385	6347	4929	10843	5381	5454	11105	4004	7083
Celovec	14519	8903	5528	14014	4541	9438	15009	3018	11941
Velikovec	13629	11534	2007	12579	7100	5462	14113	3596	8512
Pliberk	8617	7246	1295	6628	4151	2465	7050	3613	3409
Velikovec	15060	10127	4878	14610	3931	10661	15304	2363	12919
Skupno	91898	63630	27386	86818	34982	51663	92859	25232	67379

Ostali slovenski glasovi v okrajih:

Šmohor	13
Beljak	323
Celovec	814
Velikovec (občina Pustriča)	12
Sv. Vid	219
Spittal ob Dravi	23
Volšperk	160
Skupno število naštetih Slovencev	26796

— Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani, Kongresni trg 2. II. nadsirope (Trgovski učni zavod), je dosegel v preteklih letih pri svojih učencih najboljše uspehe. Zavod razpolaga z najmodernejšimi programi, ki ga izvajajo samo prvovrstne moči. — Istotam se vrše razni večerni, jezikovni, strojepisni, stenografski in drugi specialni tečaji. Zavod daje ustmeno ali pisмено vsa pojasnila brezplačno. — Priporočamo!

Gospodarsko

Pokrajinski svet za korporativno gospodarstvo (Consiglio provinciale dell'Economia Corporativa) v Pulju je izdal statistični pregled gospodarskega življenja v Istri v mesecu juniju. Iz tega pregleda navajamo nekaj števil, ki najbolj povečajo, kakšno je stanje v Istri.

Prebivalstvo Istre je v tem mesecu naraslo samo za 66 duš in šteje 304.204 prebivalcev. Pri javnih delih je delalo 1800 delavcev, v maju 2096. Koncem aprila je bilo 3096 brezposelnih. Cene na debelo so se dvignile: pšenica od 109 na 113, riž od 136 na 138, deske od 265 na 290, samo koruza je padla od 88,50 na 86 lir za 100 kg. (Pripomniti je treba, da je bila koruza v januarju po 29 lir za 100 kg, pozneje je kar v dveh dneh skočila na 75, sedaj je 86.) 33 tvrdk je prenehalo obratovati. Menic je bilo protestiranih 252 za skupno 713.200 lir, v maju je bilo protestiranih menic 234 za skupni znesek 261.250 lir, lani v maju pa je bilo samo 158 protestov v skupnem znesku 63.174 lir. Konkurzni so bili v juniju napovedani 3, v maju pa 7.

Značilna je statistika pošne hranilnice in bank. Tam se vidi, da ljudje skoro ničesar ne vlagajo, pač pa silno dvigajo svoje vloge. Vzrok temu so nekaj slabe gospodarske razmere, v glavnem Statistika pravi, da so plače ostale neizpremenjene.

Iz Trsta poročajo: Po vsej naši pokrajini ni deževalo že tri mesece. Celo trta je v zadnjem času začela zastajati in odpadati je pričelo listje. Zemlja je od velike vročine popolnoma ožgana. O kakem dobrem pridelku sploh ni misliti, ampak ravno nasprotno. Zlasil je prizadeta vsa Istra, kjer ni skoraj ničesar zrastle in že sedaj vlada veliko pomanjkanje. Lakota je prihodnjo zimo neizbežna, če ne bo priskočila na pomoč vlada.

Duple pri Vipavi. Po kratki bolezni je prejšnji teden zaspala v Gospodu ga. Marija Tomazič. Njeno življenje se zdi, da je bilo podobno klenemu žitnemu zrnu, ki je bogato obrodilo. Ves čas je živela strogo po veri, v kateri je dobivala dovolj moči in opore za globoko religiozno življenje. Radi blagega značaja je bila pri vseh izredno prijubljena. Slovo ob njenem svežem grobu je bilo težko, vendar pri-

srčno. Kristus Kralj jo je odvedel v nebeske dvore, saj mu je od rane mladosti zvesto in udano služila. Odkazal ji je mesto, določeno od začetka... Počivaj v miru, izvoljena duša!

Nedeljski sport

Ilirija:Jadran 3:0 (0:0)

Ljubljana, 25. avg.

Danes sta se srečala v prijateljski tekmi SK Ilirija in SK Jadran. Igra je bila ves čas odprta in oboji so igrali požrtovalno, vendar se niti enim, niti drugim ni posrežilo zabiti gola. Ilirijane je nekoliko motil prostor, ker so vajeni večjega igrišča, vendar to dejstvo ne zmanjša agilnosti Jadranašev, ki so bili za Ilirijo ves prvi polčas prav trd oreh. Še več. Dvakrat so prav resno ogrožali ilirijanske svetišče, toda žoge niso mogli spraviti v mrežo.

V drugem polčasu pa je postala igra zelo nezanimiva. Ilirija je prevzela absolutno vodstvo in vajeti sploh ni zapustila iz rok, tako da se je vršil ves boj samo na polovici

Jadranašev. Ker se je ves Jadran potegnil v obrambo, se je vršila igra tako rekoč samo na en gol. In kljub temu Ilirija dolgo ni mogla nič opraviti. Deloma so imeli njeni igralci malo smole, v glavnem je pa ožja obramba Jadrana in zlasti vratar prav dobro izvrševal svojo funkcijo. In vendar se je po dolgem obleganju Iliriji zasmejala sreča. Pikič ostro strelja iz neposredne bližine in žoga obtiči v mreži. Kmalu nato postavi isti igralec 2:0 za svoje barve. Toda pri tem stanju ni ostalo. Lah pošlje proti koncu ostro in neubranljivo bombo in 3:0 se glasi rezultat za belo-zelene, ki se do konca ne spremenijo.

Sodil je g. Čamernik dobro. Gledalcev za Trnovo primerno.

Prenstvo juniorjev

Mars : Svoboda : 6 : 0.
 Primorje : Ilirija : 5 : 1 (0 : 1).
 Primorje (liga) : Reka : 4 : 0 (1 : 0).
 Primorje : Maks, Hasl, Bertonec, Boncelj, Gjorgjevič, Kukanja — Zemljič Janežič, Bertonec, Vrhovnik, Uršič.
 Reka : Pikič, Nani, Debevc, Drago, Korle, Glušič, Korli, Čuha, Edo Broni, Piko, Jež.
 Sodnik: Ramovž.
 Pred 300 gledalci se je odigrala prijateljska tekma med našimi ligaši in simpatičnim moštvom iz Viča. Igra sama je bila ležerna z polno lepimi momenti. Primorje je bilo večinoma v premoči tudi tudi Rečani so ustvarili par nevarnih situacij, ki jih pa niso znali izbrabiti. V Primorju je igral na centerhalfu Gjorgjevič, ki obeta še mnogo. Napad je mnogo streljal vendar silno nesrečno.
 Pri Reki se je odlikoval desni bok in center-half v drugem polčasu pa desna zveza. Gole so dali: Vrhovnik 2 in Bertonec 2.
 V predtekmi je zmagal Hermes komb : Svobodi z 6 : 1.

Mladinski brzoturnir SK Korotana

Ljubljana, 25. avgusta.

Agilni SK Korotana (Ljubljana) je priredil danes na svojem igrišču na Rakovniku mladinski nogometni brzoturnir, na katerem je sodelovalo šest klubov. Kot zmagovalce je izšel iz tega turnirja SK Korotana, ki si je osvojil razpisano diplomu, namenjeno za zmagovalca turnirja. Potek posameznih srečanj:

Reka : Mladika 5:4.
 Slovan:Jadran 6:2.
 Iz tega predtekmojanja ne pride v semifinale niti en zmagovalce, ker je tako Reka kakor Slovan igral s po enim nad 15 let stari igralcem.
 Korotana : Hajduk 6:1.
 Semifinale: Mladika : Jadran 3:2.
 Finale: Korotana : Mladika 3:1.

Hazena

Ilirija:Jadran 10:3 (6:2)

Ljubljana, 25. avgusta.

Danes se je vršila na igrišču Jadrana prijateljska hazenska tekma med družinama Ilirije in Jadrana. Zmagala je zaslužen Ilirija, četudi je morda rezultat nekoliko previsoko izražen, kajti igrali sta obe družini pod svojo običajno lormo, in nista danes zadovoljili gledalcev. Pri današnji igri namreč ni bilo opaziti onega elana, ki napravi hazensko igro zanimivo. Posamezne igralke so se tudi zelo netočno plasirale.
 Gole za Ilirijo so zabile: Bernikova 5, Papeževa 3, Ruplova pa 2, za Jadran pa Smucova. Tekmo sta sodila sodniška kandidata in sicer v prvem polčasu Kosmač, v drugem pa Lušan. Dalje bi bilo omeniti, da je pri Jadranu igrala kot gost Pirševa Joža.

Mariborski sport

Državno prvenstvo v rokoborbi

Maribor, 25. avgusta.

Danes so se tukaj začele izbirne tekme v rokoborbi za balkanijado. Vršile so se v lahki rokoborbi in v bantam borbi. Tekmovalce so poslali klubi Sparta, Croatia in Makabi iz Zagreba, Zrinjski iz Koprivnice, RSK iz Sombora in Hajduk iz Sarajeva. Domači so bili Ilirija iz Ljubljane in Sparta in Maraton iz Maribora. Sodil je g. Rihter iz Zagreba, ki je tudi zastopal centralo iz Zagreba.

Prve izbirne tekme so se začele ob 4 popoldne. Nastopilo je 7 parov v lahki rokoborbi in štirje pari v bantam borbi. V prvem paru je zmagal Brankovič (Croatia) Sinka od Maratona v 19. minuti. V drugem paru je zmagal Dclurca (Zrinjski, Koprivnica), nad Krambergerja (Sparta iz Maribora). V tretjem paru je zmagal Uzelac (Hajduk, Sarajevo) proti Šestanu (ZK). V četrtem paru je zmagal Simič (Sombor) Jazbinška od Sparte. V petem paru je zmagal Kožič od Sparte proti Verbošcu od Maratona. V šestem paru je zmagal Pongrac od Sparte iz Zagreba proti Bubanku od Croatie. — V sedmem paru pa je zmagal Mrkuš od Sparte iz Zagreba proti Posleku od Croatie. V bantam-borbi je zmagal Schneberger od Croatie proti Angelu. V drugem paru je zmagal Ulsperger od Ilirije proti Pirnatu od Sparte iz Maribora. V tretjem paru je zmagal Toth od Sparte iz Zagreba proti Dolinski od Sparte iz Maribora. V četrtem paru pa je zmagal Popk od ZK iz Koprivnice nad Bergerjem od Macabija. Finish se je začel takoj nato in še traja, ko to poročamo.

35 letnica kolesarskega kluba „Edelweiss“

Najstarejši kolesarski klub »Edelweiss« v Mariboru slavi letos 35-letnico svojega obstoja. Klub je vršil na področju kolesarskega sporta naravnost pionirsko delo. Svečana proslava lepega jubileja je bila sinoči v gostilni »Pri Tončku« na Betnavski cesti. Navzoči so bili poleg klubovih članov delegati ostalih mariborskih kolesarskih društev, zastopstvo podzveze in mnogi klubski prijatelji. Navzoče je pozdravil predsednik »Edelweissa« Mihael Lešnik, čestitali pa so klubu ob jubileju zastopnik podzveze in SK Železnica Fiser, zastopnik SK Maratona Kerič, podpredsednik SK Rapida dr. Brandstätter.

Celjski sport

Celje, 25. avgusta. Tekma SK Atletik proti SK Hrastnik je končala z izidom 8 : 1. SK Olimp je premagal klub Dask s 4 : 1. Mladina Maribora je premagala mladino SK Celje s 5 : 4.

Jugoslovanska hazenska reprezentanca na Poljskem

Dne 5. septembra odpotuje naša hazenska reprezentanca na Poljsko, kjer odigra 8. septembra meddržavno tekmo s poljsko reprezentanco v Varšavi. Poleg te tekme se bodo igrala še mednarodne tekme tako Ljubljana:Łodz, Varšava:Belgrad, Brod: Bialostok in Zagreb:Poznanj. Program je torej zelo bil in pester, toda naša reprezentanca tudi ne bo imela posebno lahkega stališča. Kajti s sestavo reprezentance je bilo precej težko, ker je ves lanski napad prenehal igrati. Zato je bilo treba na njihova mesta postaviti mlajše igralke, ki so bile izbrane na turnirju v Brodu. Od ljubljanskih igralcev pridejo v reprezentanco Ilirijanke Omanova, Bernikova, Janežičeva in morda še Papeževa Darinka.

V Brodu se je pričel večer skupni trening igralcev in to predvsem za napad, ki je sestavljen iz igralcev iz Ljubljane, Zagreba in Belgrada. Torej trije različni sistemi in zato je zanje še prav posebno potreben skupni trening.
 Na Poljskem ostanejo naše igralke kakih 14 dni. Ekipo spremljata zvezni predsednik g. Stepanovič in tajnik LHP g. Baltezar. Našim igralkam, ki so si osvojile lani svetovno prvenstvo v Londonu, želimo obilo uspehov.

Belgrad, 25. avg. m. Današnja nogometna tekma med Baskom in Čradjanskim se je končala s 5 : 1 (1 : 1) za Bask.
 Sarajevo, 25. avg. b. BSK : Slavija 1:0.

Spored olimpijskih iger v Berlinu in v Garmisch-Partenkirchenu

Olimpijske igre se vrše v času od 1. do 16. avgusta 1936. Spored je zelo bogat in se bo razvijal celih 16 dni po sledečem redu:
 Slovesna otvoritev od samega pokrovitelja g. Adolfa Hitlerja bo v soboto 1. avgusta 1936 v velikem olimpijskem stadionu in sicer ob 16. Ob tem času se pričakuje prihod tekačev z bakljo, ki so jo prižigali v grški Olimpiji in katero je prineslo velikansko število tekačev v štafeti v 3000 km oddaljeni Berlin. Zvečer istega dne ob 21. bo velika slovesnost v olimpijskem stadionu, petje, glasba itd.
 Lahkoatletske tekme se prične v nedeljo 2. avgusta dopoldne v olimpijskem stadionu ter trajajo 7 dni zaporedoma dopoldne in popoldne, a na osmi dan popoldne t. j. v nedeljo 9. avgusta se zaključijo s prireditvijo na stadionu. Borbe rokoborcev se vrše v največji sportni dvorani Evrope, ki jo sedaj grade v Berlinu, v takozvani »Deutschlandhalle«. Pričnejo se v nedeljo 2. avgusta ter se bodo vršile 7 dni, vselej dopoldne in zvečer. V sredo 5. avgusta je odmor.
 Moderni peterboj (jahanje, tek, plavanje, streljanje iz pištol in sabljanje) se vrši od 2.—6. avgusta na raznih tekmovališčih v Döberitzu, na Wannseeju, v olimpijskem plavalšču in to 2., 4., 5. in 6. dopoldne ter 3. dopoldne in popoldne.
 Borbe sabljačev se prične v nedeljo 2. avgusta popoldne v veliki telovadnici »Sportforum« in bodo trajale do vključno 15. avgusta nepretrgoma dopoldne, popoldne in zvečer.
 Turnir v hokeju na igrišču se prične istotako v nedeljo 2. avgusta ter traja do vključno 14. avgusta na posebnem olimpijskem igrišču za hokej. Tekme se vrše samo popoldne.
 Driganje uteži se vrši v zvezi z rokoborbo v »Deutschlandhalle« in sicer 2., 3., in 5. avgusta zvečer.
 Olimpijski nogometni turnir se vrši na raznih berlinskih sportnih igriščih, od 10. avgusta dalje pa na igrišču glavnega olimpijskega stadiona. Turnir se prične v ponedeljek 3. avgusta ter traja do 15. avgusta, katerega dne je veliki finale v olimpijskem stadionu. 8. in 9. ter 12. in 14. avgusta je odmor, 13. pa semifinale.
 Na posebnem olimpijskem igrišču za polo, ki tvori del »Reichssportfeld« se vrši od 2. do 8. avgusta vsak dan popoldne olimpijski polo turnir. V kielskem zalivu bodo tekmovalje jadrnice vsak dan dopoldne in popoldne v času od 4. do 14. avgusta.
 Tekme v streljanju se vrše na strelišču poleg Wannseeja in sicer 6., 7. in 8. avgusta dopoldne in popoldne.
 Olimpijski turnir v rokometu bo na berlinskih sportnih igriščih, finalne tekme pa na samem olimpijskem stadionu in sicer 6., 7. in 8., 10., 12. in 14. avgusta popoldne.
 Kolesarske dirke se vrše v olimpijskem dirkališču 6., 7. in 8. avgusta popoldne ter v ponedeljek 10. avgusta dopoldne.
 Prvikrat se bodo na olimpijskih igrah vršile tudi kanoiščne tekme na veslaški progi v Grünauu. Vsega dva dni in to 7. popoldne ter v soboto 8. avgusta dopoldne in popoldne.
 Plavalne tekme se vrše v olimpijskem plavalnem stadionu in to od 8. do 15. avgusta dopoldne in popoldne.
 Olimpijski turnir v košarki (Basketball) se odigra na velikem dvorišču »Sportforum« od 8. do 14. avgusta popoldne.
 Borbe bokserjev se vrše v »Deutschlandhalle« od 10. do 14. avgusta dopoldne, popoldne in zvečer, v soboto 15. avgusta pa samo dopoldne in zvečer.
 Telovadne tekme bodo v amfiteatralnem gledališču na prostem na takozvani »Dietrich Eckarte« na drž. sportnem polju blizu stadiona, kjer je pro-

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravno **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 26. V. 1935.

15 letnica bitke na Visli

ki je rešila Poljsko ponovnega jarma, Evropo pa boljševizma

Rusko-poljska vojna leta 1920 je bila sicer kratka in je imela razmeroma malo žrtev, vendar so bile njene posledice zelo usodne, ne samo za Poljsko, nego tudi za vso Evropo.

Ko so nemški polki pričeli zapuščati Varšavo, so padli prvi strelji med Rusi in Poljaki. Bile so to male praske, kakršne so navadno uvod v državljanske vojne. V početku je bila poljsko-ruska vojna malega sloga brez odločnih potez. V marcu 1920 so bile bojne linije na obalah Düne in Bere-zine, nekoliko zapadno od pripetskega močvirja in mesta Luck, vzporedno s tokom reke Zbrnce, ki se izliva v Dnješter. Tu je tekla tudi rusko-poljska meja pred poljskim pohodom proti Kijevu.

Ko so se s koncem marca istega leta pod vplivom topllega solnca posušile močvirne poti vzhodne Galicije, je postalo na meji zelo živahno. V smeri proti Ukrajini se je pričela zbirati poljska konjenica, njej je sledila pehota, skupno okrog 10 divizij. Tudi topništvo je bilo zastopano. Poljski vojni pohod se je pričel.

V onih pomladnih dneh, ko je na vseh ostalih evropskih bojiščih že davno vladal mir, so Poljaki pričeli zavzemati Ukrajino. Poljske čete so doživljale uspeh za uspehom in vojni plen se jim je kar kopičil. V maju so imeli Poljaki že 20.000 ruskih ujetnikov, več oklopnih vlakov 120 topov in okrog 400 strojnih pušk. Dne 7. maja so poljski konjeniki vkorakali v Kijev, za njimi pa ostale odinice poljske vojske. V nadaljnih 24 urah so Poljaki že prekorčili Dnjeper. Varšava je bila vsa v zastavah in v deliriju navdušenja.

Toda že teden dni kasneje se je vojna sreča obrnila. Na severu med Vitabsko in Orhno se je jormiralo 18 ruskih divizij, ki so kmalu za tem v naletu pogazile redke zaščitne linije prve poljske armade, ki je sestajala iz dveh divizij, pa je bila raztegnjena na 90 kilometrov dolgo fronto. Na črti, široki 60 km, so rdeče čete prodrle 20 km globoko v poljske položaje. V tem kritičnem trenutku so se postavile prodirajočim četam po robu štiri rezerve poljske divizije. Maršal Pilsudski, ki je poveljeval v Ukrajini, je hitro poslal ojačenja proti severu, da bi zaustavil zmagonosni pohod Budjenijevih čet. Dva tedna kasneje je sledila poljska protiofenziva. Toda medtem ko so poznanski polki juršali na položaje boljševikov, iz katerih je lil pekleniski ogenj, se je daleč na jugu nenadoma pojavila ruska konjenica, pogazila šibke poljske obrambne linije ter se kot povodenj razlila po Ukrajini.

Budjenijeva konjenica je izvršila svojo nalogo! Budjeni in njegova konjenica ni bila regularna vojska. Budjeni je bil v carski vojski stražmojster, sedaj pa je tu poveljeval v činu generala. Njegovo konjenico so sestavljali na hitro roko zbrani kmetje, Turmani, Tatarji, Kirgizi, Mongoli, jedro njegove vojske pa so tvorili kozaki, ostanki onih strašnih kozakov iz svetovne vojne — večinoma ljudje, ki so se odvadili delati, pravi pustolovci

in zločinski tipi. Ti konjeniki so brezsrčno pobijali vse, kar so srečali. Požigali so vase, rušili mostove in zahrbtno napadali poljske divizije. Poljaki so bili prisiljeni zapustiti Ukrajino. Poveljnik poljskih operativnih čet general Rvdz-Smigly se je le nerad pokoril povelju Pilsudskega, da se umakne iz Ukrajine. Hrabri general bi raje poginil na ruševinah Kijeve.

Teden dni kasneje, ko je južno krilo poljske armade pri svojem umiku doseglo severno armado, je na severu nastopilo 80.000 rdečih vojakov s 440 topovi, tanki in oklopnimi avtomobili. Poljska armada pa je štela vsega skupaj samo 35.000 mož in 140 topov. Bilo je očitno, da se s tako majhno silo ni dalo uspešno upirati se toliki premoči. Poljaki so se zaradi tega umikali, boljševiške čete pa so jim vztrajno sledile.

Ni še minil mesec dni in rdeče čete so bile že tako rekoč pred varšavskimi vrati. Smiglyeva armada, ki je krila umik poljske vojske in bila v stalnem boju z boljševiški četami, se je zmanjšala za polovico. Obnovljena Poljska je bila tedaj že na dnevnem redu, toda na drugi strani se je zdelo, da pohoda rdečih čet ne bo mogoče ustaviti. Rdeča nevarnost je pretlila vsej Evropi, tembolj, ker je bila Nemčija na robu revolucije in državljanske vojne.

V teh časih največje nevarnosti je 25. julija prispel v Varšavo šef francoskega generalnega štaba general Weygand. On naj bi bil možgani, Pilsudski pa duša obrambe Evrope pred boljševiki. Takoj je bila eklicana seja generalov. Postavilo se je vprašanje: Ali naj se brezpogojno brani Varšava, ali bi bilo bolje, umakniti se na črto Thorn—Poznanj, ker sta municija in orožje prihajala preko Gdanskega. Pilsudski je bil za to, da se usoda te vojne odloči pred samo Varšavo. Če je ustvaril obrambne cone pred Varšavo. Ena je bila med Vislo in Narevom, druga pa med Vislo in Vleprzem. Ako bi rdeče čete napadle ti dve coni — poženleje po Varšavi jih bo sigurno zamamilo, — jih bo Pilsudski napadel v bok. Weygand je bil istega mnenja. V prvi polovici meseca avgusta se je zdelo, da bo Pilsudski izgubil usodno igro. Kajti, še preden so se njegove divizije na omenjeni liniji formirale, je že Budjenijeva konjenica vdrila v severno cono in ogrozila Poljake v hrbtu. V istem času so boljševiške čete tako silno napadle cono pred Varšavo, da so se Poljaki pričeli umikati, toda samo za kratek čas, ker je takoj za tem sledila poljska ofenziva.

Weygand je skeptično opazoval tok tega zgodovinskega spopada med dvema svetovoma. Pilsudski pa je bil nasprotno trdno uverjen v odprto silo svojih Poljakov. Izid bitke je potrdil njegovo vero v poljsko vojsko. Ko so se v južni coni formirale njegove divizije za napad, se je pričela zgodovinska bitka ob Visli. Boljševiške čete so bile temeljito poražene, Poljska je bila rešena novega jarma, vsa Evropa pa v veliki mrazi rdeče nevarnosti.

Mariborski drobiž

☐ Pogreb p. Elekta Hamlerja bo v torek dopoldne ob desetih in ne kakor je bilo javljeno ob treh popoldne.
 ☐ Smrtna kosa. V bolnišnici je umrl v starosti 63 let ključavničar drž. železnice v pok. Ivan Počotnik. Naj počiva v miru.
 ☐ Pravoslavno cerkev začne graditi jutri v ponedeljek na Jugoslovanskem trgu. Gradbena dela vršita tvrdki Jelenc & Slajmer in U. Nassimbeni.
 ☐ Z ogljem v smrt. V Mlonski ulici se je skušala že drugič zastrupiti z ogljenimi plini Terezija K. Zažgala je zvečer v umivalni posodi likalno ogelje in je bila že v nezavesti, ko je prebudil domač pes njenega moža, ki je naglo odprl vrata in okna ter nato pozval reševalce, da so nezavestno ženo prepeljali v bolnišnico.
 ☐ Nevaren poklic. Železniku premikač 37-letni Anton Pecek je pri premikanju padel z vagona ter se nevarno pobil na hrbtenici. Prepeljali so ga v bolnišnico.
 ☐ Smrtonosen pik v spanju. V Voseku je umrla 10-letna pastirica Jožefa Krois. Na paši je zaspala, pa jo je v spanju picila strupena muha ali kača. Po dvanemnem trpljenju je dekletce na posledicah pika umrlo.
 ☐ Pred bratovo hišo se obesil. V Zgor. Porčiču je našel posestnik Jožef Baša zjutraj, ko je stopil iz hiše, na jablani pred hišo obešenca. V mrtvem je prepoznal svojega brata Mihaela Zemljica, ki je bil nekoliko slaboumen.
 ☐ Draga šala. Prejšnji teden si je družba vinjenih izletnikov, ki so se pripeljali v Maribor iz Ptuja na avtomobilu, privoščila spotoma svoje vrstno šalo. Vozachi so nagovorili enega iz svoje družbe, da je na Teznu napadel zakonca Fiser, ki sta zvečer šla parcu domu. Oba je vrgel na tla, jima zadal več udarcev in končno iztrgal ženi torbico, v kateri je bilo 19 Din, jo vrgel v avto, ki je nato zdrvel z uglasimi svetilkami proti Ptujju. Poveljnik orožniške postaje na Teznu je skupno s ptujsko policijo izsledil napadalca ter oba glavna krivca aretiral. Vsi so se zagovarjali, da so si hoteli privoščiti le šalo, ki bo pa precej draga, ker smatra sodišče tak napad za rop.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 25. avg.

Komarjeva nedelja. Nekdanja Spodnja Šiška, sedaj samo VII. okraj Ljubljane, je bila do leta 1914 samostojna občina, ni pa imela samostojne župnije. Tedaj je Spodnja Šiška izgubila svojo občinsko samostojnost, zato pa je od Ljubljancanov zahtevala svojo lastno župnijo. No, že nekaj let imajo nekdanji Šiškarji svojo župnijo, kateri je patron sv. Francišek, sami pa so že kar prepričani Ljubljancani. Končno je Šiška izgubila še svoje ime in dandanes ni več ne Spodnje in ne več Zgornje Šiške, temveč le samo še navadna Šiška, ki pa je že zunaj ljubljanskega mesta, namreč bivša Zgornja Šiška. Pa tudi tej Šiški grozi »nevarnost«, da kmalu utone v bodoči veliki Ljubljani. Eno pa je bivšim spodnjim Šiskarjem le ostalo, namreč njihov krajevni patron. Častijo sicer farnega patrona sv. Franciška, žegnanje pa je prirede na Jernejevo nedeljo, to je na nedeljo po godu sv. Jerneja. Zakaj se je te nedelje prijel ime »komarjeva nedelja«, bo težko dognati. Včasih so podjetni Šiskarji uprizorili pravo klanje ogromnega komarja, vendar pa komarjevih kolon niso pojedli, temveč raje prešiče. Tudi za današnjo »komarjevo nedeljo« so se Šiskarji prav dobro pripravili. Okrasili so svojo cerkvico, postavili nekaj mlajev in povabili na svoje slavje Ljubljancane, ki so se radi odzvali. Šiška je danes le del Ljubljane in ni več izletna točka meščanov, toda marsikateremu staremu Ljubljancanu so se zaiskrile oči v spominih, kako je bilo še pred leti prijetno na »komarjevi nedelji« za pogrjneno mizo.

Ponesrečeni. V Trzinu je padel 13-letni dijak Jože Vehovec raz ograjo ter si zlomil desno roko. — V Polhovem gradcu je padel 60-letni občinski revež Tomaž Leben po stopnicah ter si poškodoval nogo in roke. — V Predolah pri Grosupljem je razstreljeval skale 28-letni posestnikov sin Anton Nučič. Patrona je prehitro eksplodirala in ranila Nučiča po čelu in rokah. — Pri Brezovici se je pri padcu ponesrečil 38-letni tesar tobačne tovarne Jakob Trček. Zlomil si je desno nogo. — Vsi ponesrečenci so bili prepeljani v ljubljansko bolnišnico.

Arretirani post-pači. V noči na nedeljo je policija prišla večje število sumljivih moških in tudi nekaj žensk, ki so bile izgnane iz Ljubljane. Neki moški je posebno razsajal tik pred magistratnim poslopjem ter se zaletaval v boljše dame. Policija ga bo izročila zaradi javnega nasilja sodišču.

Technikum Konstanz
 am Bodensee
 Inženirska šola za stroje-
 gradbo in elektrotehniko
 ter za zgradbo letal
 in avtomobilov.
 Prospekti plaščni!